

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 381/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja zastúpení advokátom JUDr. Ladislavom Pirovitsom, Ľ. Štúra 29, Kráľovský Chlmec, pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 265/2013-435 z 28. júna 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 327/2013 z 27. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), pre namietané porušenie ich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 327/2013 z 27. januára 2015 a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 265/2013-435 z 28. júna 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa v konaní vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C/95/2009 domáhali určenia, že v tamojšom konaní označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], zomr. [REDAKOVANÉ]. Okresný súd rozsudkom č. k. 4 C/95/2009-363 z 24. januára 2012 žalobu zamietol; tento rozsudok bol na odvolanie sťažovateľov uznesením krajského súdu č. k. 8 Co/188/2012-413 z 30. novembra 2012 zrušený a vec okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie.

Samotná sťažnosť však nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci, ale proti tej časti konania, v ktorej sa rozhodovalo o návrhu sťažovateľov na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) a c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). O tomto návrhu rozhodol okresný súd uznesením č. k. 4 C/95/2006-422 z 19. apríla 2013 tak, že návrh zamietol. Dospel k záveru, že vo veci sťažovateľov nie je potrebné postúpiť návrh ústavnému súdu na „*zaujatie stanoviska vo veci nesúladu Zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku sústavou, medzinárodnými zmluvami a dohovorom, ktorými je Slovenská republika viazaná, a tiež že by existovala potreba obrátiť sa s predbežnými otázkami na Súdny dvor EÚ, vzhľadom na navrhovateľmi vymedzený žalobný návrh, t. j. predmetom ktorého konania je určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnom predchodcovi navrhovateľov [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel dňa [REDAKOVANÉ] (teda pred nadobudnutím účinnosti reštitučných právnych predpisov), následne po ňom do dedičstva po neb. [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ]...“*

Odvolanie sťažovateľov proti tomuto uzneseniu krajský súd uznesením č. k. 6 Co 265/2013-435 z 28. júna 2013 odmietol. Dospel k záveru, že z odvolania sťažovateľov nevyplýva tvrdenie, že by im v súvislosti s uznesením okresného súdu vznikla nejaké ujma,

a teda im odvolanie neprislúcha. Navyše, vo vzťahu k zamietnutiu ich návrhu podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 202 ods. 3 písm. o) OSP, t. j. neprípustnosťou odvolania.

Sťažovatelia proti uzneseniu krajského súdu podali dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením č. k. 4 Cdo 327/2013-458 z 27. januára 2015 ako neprípustné odmietol. Uznesenie bolo sťažovateľom doručené 22. apríla 2015.

Sťažovatelia sú toho názoru, že tento postup súdov, keď o návrhu, o ktorom mal podľa nich v prvom stupni rozhodovať krajský súd, t. j. vnútroštátny súdny orgán, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva a ktorý mal povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), rozhodol okresný súd, a to jedným výrokom o dvoch návrhoch [jednak na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP a jednak podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP]. Sťažovatelia sú teda toho názoru, že o ich návrhu na prerušenie konania rozhodoval nepríslušný súd, ktorému návrh mu nebol adresovaný, navyše o ňom rozhodol až po tom, ako odvolací súd rozhodol v merite veci. Zastávajú názor, že ich odvolanie bolo odmietnuté v rozpore so zákonom, čím došlo *„k odňatiu možnosti sťažovateľov konať pred súdom a zásahu do ich práva na spravodlivý proces a práva na súd“*. Sú presvedčení, že s ohľadom na uvedené bola daná prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, pričom dovolací súd sa s ich námietkami nedostatočne a nesprávne vysporiadal, ním vyvodené závery sťažovatelia považujú vo vzťahu k ich veci a chráneným právam za zjavne neodôvodnené s následkom porušenia ich základného práva na súdnu ochranu a zákonný súd.

Sťažovatelia ďalej argumentovali, že postupom odvolacieho a dovolacieho súdu došlo k porušeniu ich základného práva na spravodlivý proces porušením čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušenie ich základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy videli v tom, že napriek vznesenej námietke príslušnosti súdu vznesenej v odvolacom konaní krajský súd túto nevzal do úvahy; ochranu tohto ich základného práva neposkytol ani najvyšší súd. Vo vzťahu k namietanému porušeniu ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poukázali

na to, že v rozpore s požiadavkou § 157 ods. 2 OSP sa ani jeden zo súdov nevysporiadal s ich návrhmi a námietkami spôsobom, že by jasne a zrozumiteľne dal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom ochrany.

Sú toho názoru, že „podmienky na prístup k súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom za daných podmienok neboli rešpektované zo strany dovolacieho súdu spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym, došlo k porušeniu práva sťažovateľov na súd, resp. prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Na základe týchto skutočností („porušenie práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom, porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu, resp. prístup k súdu“) sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd ich sťažnosť po predbežnom prerokovaní prijal na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že:

„1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 327/2013-458 a jeho rozhodnutím z 27. januára 2015, v spojení s postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 265/2013 a jeho rozhodnutím z 28. júna 2013 boli porušené základné práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 327/2013-458 z 27. januára 2015 ústavný súd zrušuj e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Alternatívne uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co/265/2013-435 zo dňa 28. júna 2013 ústavný súd zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľom náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia sťažovateľa v zmysle ust. § 31a Zákona o Ústavnom súde. Súd je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľov na účet ich právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že jednou z úloh ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je posúdenie opodstatnenosti sťažnosti. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Argumentáciu sťažovateľov vo vzťahu k tvrdenému porušeniu ich základných práv voči uzneseniam krajského súdu a najvyššieho súdu možno zhrnúť do týchto námietok:

- vo vzťahu k základnému právu na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy o návrhu na prerušenie konania mal ako súd vecne príslušný v prvom stupni konať a rozhodovať krajský súd, a nie okresný súd;

- vo vzťahu k základnému právu na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšší súd nesprávne skonštatoval neexistenciu väd zakladajúcich prípustnosť podaného dovolania a navyše sa s námietkami sťažovateľov nedostatočne a nesprávne vysporiadal a odôvodnenie jeho rozhodnutia nespĺňa požiadavku § 157 ods. 2 OSP; krajský súd odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu odmietol v rozpore so zákonom.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Ústavný súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu. V tejto časti ústavný súd uvádza, že lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu považoval za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská v. Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54). V jej zmysle dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k rozsudku krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, IV. ÚS 58/2011, I. ÚS 591/2014). Uvedené vyplýva aj z uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 685/2013 z 13. novembra 2013, ktorou bola sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu odmietnutá pre neprípustnosť.

V tejto veci sťažovatelia využili pred podaním sťažnosti možnosť mimoriadneho opravného prostriedku a proti uzneseniu krajského súdu podali dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 4 Cdo/327/2013 z 27. januára 2015 tak, že dovolanie odmietol. Ako z prezenčnej pečiatky Okresného súdu Liptovský Mikuláš vyplýva, uznesenie mu bolo na ďalšie doručenie účastníkom konania doručené 2. marca 2015; sťažovateľom následne bolo toto rozhodnutie doručené 22. apríla 2015. S ohľadom na uvedené skutočnosti a vyslovené právne stanoviská ústavný súd konštatuje, že sťažnosť doručená mu 18. júna 2015 bola podaná včas (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), preto pristúpil k jej preskúmaniu z hľadiska splnenia podmienok pre jej prijatie na ďalšie konanie.

Krajský súd napadnutým uznesením odvolanie sťažovateľov v dotknutom výroku odmietol, t. j. rozhodol tzv. procesným rozhodnutím, pričom obsahom odvolania a vlastnou právnou a vecnou správnosťou rozhodnutia okresného súdu, ako ani zákonnosťou konania rozhodnutiu predchádzajúceho sa vecne nezaoberal.

Pri predbežnom preskúmaní sťažnosti ústavný súd ako jeden z aspektov jej možnej opodstatnenosti skúma existenciu ústavnoprávneho rozmeru, resp. ústavnoprávnej intenzity namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu

verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Námietka sťažovateľov, že o prerušení konania v danej veci mal v prvom stupni rozhodovať krajský súd, a nie okresný súd, nemá oporu v právnych predpisoch Slovenskej republiky ani v Zmluve o Európskej únii v znení Lisabonskej zmluvy (Lisabonská zmluva, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o európskej únii a Zmluva o založení európskeho spoločenstva (2007/C 306/01 – oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 486/2009 Z. z.).

Na konanie v prvom stupni sú zásadne vecne príslušné okresné sudy (§ 9 OSP). Zákon nijakú výnimku z vecnej príslušnosti na rozhodovanie o prerušení konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP ani podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP neustanovuje. Námietka sťažovateľov, že o ich návrhu na prerušenie konania rozhodoval nepríslušný súd, tak nemá oporu v zákone.

Ústavný súd nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospieť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu procesnej povahy. Vo všeobecnosti však platí, že nesprávne rozhodnutie procesnej povahy nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť.

V posudzovanej veci takúto intenzitu pochybenia zo strany krajského súdu, ktorá by dosiahla ústavnoprávny rozmer, ústavný súd nezistil, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd pripomína, že ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b) a c) OSP ukladá všeobecnému súdu povinnosť prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom

alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska alebo požiadá Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej otázke, lebo je potrebné podať výklad úijného práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu ústavnému súdu alebo Súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenie zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad úijného práva, teda nie rozhodnúť spor, ktorý nemá žiadnu úijnú relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Na vydanie rozhodnutia o prerušení konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) a c) OSP a na predloženie veci ústavnému súdu alebo Súdnemu dvoru je oprávnený ktorýkoľvek všeobecný súd vo veci, o ktorej koná, keď zistí naplnenie zákonných podmienok na takýto postup.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

V relevantnej časti svojho uznesenia najvyšší súd na margo námietok, ktoré sťažovatelia vzniesli aj vo svojej sťažnosti, s poukazom na jednotu konania pred prvostupňovým súdom a súdom odvolacím skonštatoval, že *„Pokiaľ v tejto súvislosti dovolatelia namietajú dve skutočnosti a to, že o týchto ich návrhoch nemal rozhodnúť prvostupňový súd, a pokiaľ tak už urobil, mal rozhodnúť dvomi výrokmi, podľa názoru dovolacieho súdu nejde o procesné pochybenie okresného súdu, ktorým by bola čo i len ohrozená realizácia procesných práv žalobcov ako účastníkov konania, priznaných im za účelom ochrany ich práv a právom chránených záujmov“*. Dodal, že *„Z odôvodnenia uvedeného uznesenia okresného súdu nepochybne vyplýva, z akých dôvodov sa žalobcovia domáhali prerušenia konania, ako aj jasné rozčlenenie dôvodov, pre ktoré zamietol návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.“*.

Najvyšší súd zhodne s krajským súdom poukázal na § 202 ods. 3 písm. o) OSP, v zmysle ktorého odvolanie proti uzneseniu, ktorým bol zamietnutý návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP, nie je prípustné. Na rozdiel od krajského súdu však zastal názor, že sťažovatelia za situácie, keď ich návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP nebolo vyhovené, „*boli subjektívne oprávnení podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu v tejto časti, a preto, ak odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcov za dôvodné, mal uznesenie okresného súdu v časti o zamietnutí tohto návrhu potvrdiť. Odhliadnuc však od uvedeného, ani nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania, v danom prípade nemá takú intenzitu, že by ho bolo možné kvalifikovať ako závažnú procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.*“. V tomto smere poukázal na argumentáciu sťažovateľov obsiahnutú v odvolaní, ako aj ich dovolaní: «*Otázka prerušenia konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. alebo podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. bola vyriešená rozhodnutím odvolacieho súdu 8Co/188/2012-413 zo dňa 30. novembra 2012, ktorým tento súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie aj v odôvodnení takto, citujem: „Pokiaľ sa týka návrhu odvolateľov na prerušenie konania, odvolací súd sa uvedenou otázkou nezaoberal, keďže preskúmané rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1, 2 O. s. p.)“.*»

Z citovaného vyplýva, že najvyšší súd založil svoje rozhodnutie o absencii vady podľa § 237 OPS, osobitne podľa § 237 písm. f) OSP a o neprípustnosti dovolania na závere, že krajský súd adekvátne aplikoval § 202 ods. 3 písm. o) OSP v spojení s § 109 ods. 1 písm. c) OSP; vo vzťahu k návrhu podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP okrem iného oprel svoj záver o nejednoznačné tvrdenie sťažovateľov, z ktorého vyplýva, že za rozhodnutie o ich návrhu považovali vyjadrenie krajského súdu obsiahnuté v jeho uznesení č. k. 8 Co/188/2012-413 z 30. novembra 2012 (uznesenie o odvolaní vo veci samej): „*Pokiaľ sa týka návrhu odvolateľov na prerušenie konania, odvolací súd sa uvedenou otázkou nezaoberal, keďže preskúmané rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1, 2 O. s. p.)*“.

Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Jeho sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

Vzhľadom na uplatnené námietky však ústavný súd opätovne pripomína, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. I. ÚS 206/09, II. ÚS 328/09, III. ÚS 240/09, IV. ÚS 390/09, I. ÚS 145/2010 a iné). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti totiž vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Ústavný súd už v minulosti vyslovil, že súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva (I. ÚS 145/2010).

Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný jeho postupy

a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do jeho právneho názoru. Najvyšší súd rozhodoval o dovolaní proti nemeritórnemu rozhodnutiu, ktoré proti opakovanému návrhu nezakladá prekážku *res iudicata*, a to v čase, keď sa konanie o veci samej na základe uznesenia krajského súdu č. k. 8 Co/188/2012-413 z 30. novembra 2012 vrátilo na ďalšie konanie pred okresným súdom ako súdom prvého stupňa. Faktické ponechanie rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľov podľa § 109 ods. 1 písm. b) a c) OSP v platnosti (odmietnutím odvolania a následne odmietnutím dovolania) tak nemalo v čase, keď konanie vo veci samej trvalo, spôsobilosť negatívne ovplyvniť sféru základných práv sťažovateľov.

Ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľov nemožno považovať odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu za také, ktoré by nespĺňalo požiadavku ustanovenia § 157 ods. 2 OSP (v spojení s § 243c OSP), a jeho závery za zjavne arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, ktoré by mohli mať zároveň za následok porušenie sťažovateľmi označených základných práv alebo slobôd. Najvyšší súd sa vo svojom uznesení ústavne konformne vysporiadal aj s námietkou sťažovateľov týkajúcou sa správnosti, resp. čiastočnej nesprávnosti odmietnutia ich odvolania uznesením krajského súdu.

Za tejto situácie uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo/327/2013 z 27. januára 2015 nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K námietke porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu a najvyššieho súdu

Sťažovatelia ďalej namietali porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorého sa krajský súd a najvyšší súd mali dopustiť tým, že rozhodli o odvolaní, resp. dovolaní sťažovateľov bez toho, aby pred tým podali žiadosť Súdnemu

dvoru na rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Sťažovatelia poukázali na judikatúru definujúcu obsah základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj dôležitosť jeho zachovania (napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 116/06, sp. zn. III. ÚS 26/2010, sp. zn. II. ÚS 405/2010). Za postup všeobecných súdov, v ktorom videli jeho porušenie, označili skutočnosť, že o ich návrhu rozhodol nepríslušný súd. Spolu s následnými rozhodnutiami krajského súdu o odvolaní a najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľov tak malo byť porušené „základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a moje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dovolací súd svojim rozhodnutím vytvoril právnu neistotu v konaní.“. Konkrétnejšiu špecifikáciu však sťažovatelia neuviedli a tvrdené porušenie tohto ich základného práva koherentnejšie nešpecifikovali.

Ústavný súd v súvislosti s touto pomerne zmätočne odôvodnenou námietkou sťažovateľov poukazuje na odôvodnenie uznesenia č. k. IV. ÚS 299/2012-16 zo 7. júna 2012 vo veci inej sťažnosti, v ktorom ústavný súd podrobne vysvetlil, že „nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 129/2010)“, pričom svoj právny názor zároveň oprel aj o uznesenie Spolkového ústavného súdu Nemecka 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008 a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku* z 20. 9. 2011 (sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07).

Ako je už uvedené, zmyslom predloženia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad úijného práva. Ak všeobecný súd v priebehu konania nedospeje k záveru o potrebe výkladu úijného práva, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f) ani g) OSP (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu z 26. 7. 2012 sp. zn. 3 Cdo 108/2012; R 61/2013) a nezakladá ani porušenie práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keď navyše v danej veci ešte ani nebolo všeobecných súdom rozhodnuté v merite veci.

Dôvody, pre ktoré všeobecné súdy nepovažovali za potrebné obrátiť sa v danej veci na Súdny dvor, ústavný súd v danej veci považuje za akceptovateľné a sťažovateľmi

predloženú logicky nekonzistentnú argumentáciu k tejto otázke nepovažoval za spôsobilú vyvrátiť záver o ústavnej konformnosti postupu krajského súdu ani najvyššieho súdu v napadnutých konaniach.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľov pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) aj v časti namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími ich návrhmi uvedenými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2016